

סקר נזק לשדות כותנה מהלקטית ורודה – 2006

אריאלה ניב¹, אמוץ חצרוני²

ארנה מנגולד³, סיגל פרץ³, מתניה צונץ¹

¹מועצת הכותנה ariela@cotton.co.il, ²מנהל המחקר החקלאי ³פקחיות מזיקים

מטרת הסקר:

הערכת נזק בשדות כותנה שנפגעו מהלקטית ורודה, וניסיון להבין את הגורמים שהביאו להתפרצות המזיק דווקא באותם שדות.

אופן הדגימה:

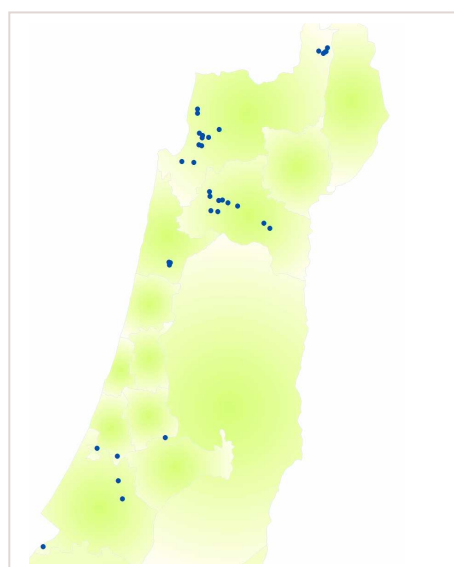
הסקר נערך ב-34 שדות כותנה אשר סבלו במהלך העונה מנגיעות רבה במזיק, על פי דיווח של מדריכי ההדברה בסוף עונת הגידול.

בכל שדה נדגמו 10 קטעים באורך מטר. כל ההלקטים השלמים נספרו על הצמחים, וההלקטים הפגועים נאספו, ומאוחר יותר מוינו לפי מידת הפגיעה מהלקטית ורודה. אחוז הנזק חושב לפי מספר ההלקטים הפגועים ביחס לכל ההלקטים במטר שנדגם, כשבחישוב נלקח בחשבון מספר האונות הפגועות. הקטעים נדגמו, באופן אקראי, באזורים הנגועים ביותר בשדה, ואם כל השדה נפגע, נדגמו הקטעים באזורים שונים על פני כל השדה.

מיקומו של כל קטע נבדק נקבע באמצעות מכשיר GPS. כן מופו באמצעות המכשיר גבולותיה של החלקה. מפות השדות ואחוזי הנזק הועלו על מפות השדות בתוכנת ArcView. עם סיום הערכת הנזק נאספה אינפורמציה מכל המגדלים בנושאים הקשורים להלקטית הורודה.

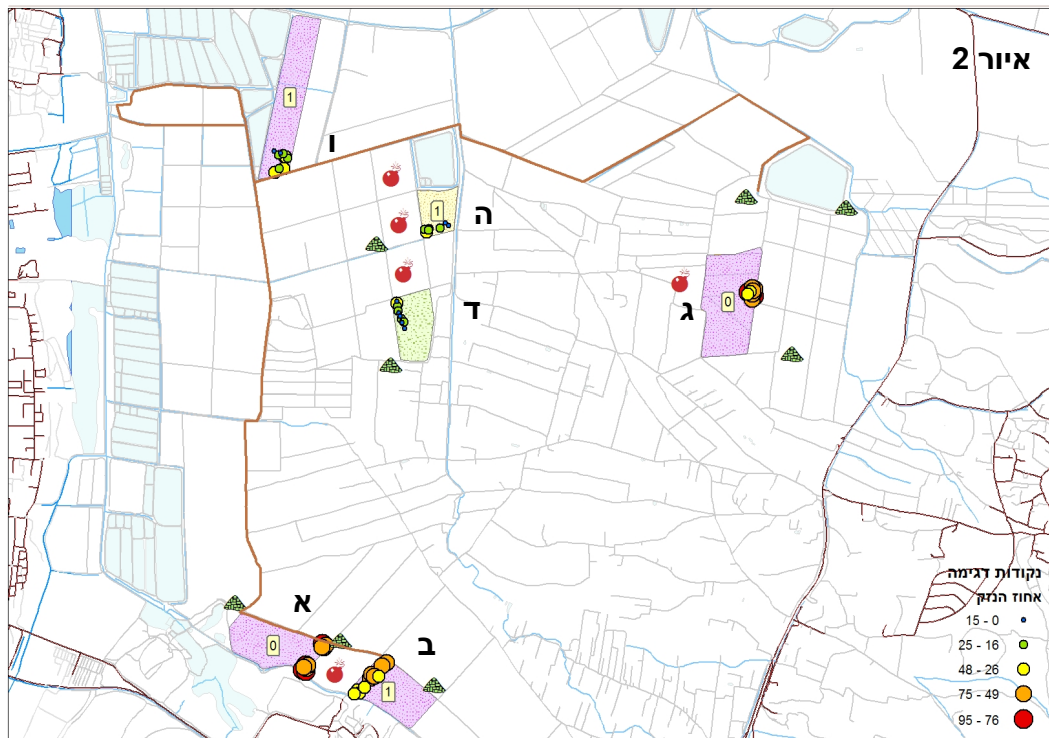
תוצאות:

באיור 1 מופיעה מפת אתרי הדגימה. 28 מהשדות נדגמו בגליל העליון והמערבי, בעמק יזרעאל ובאזור מנשה. שאר ששת השדות נדגמו באזורי המרכז והדרום.

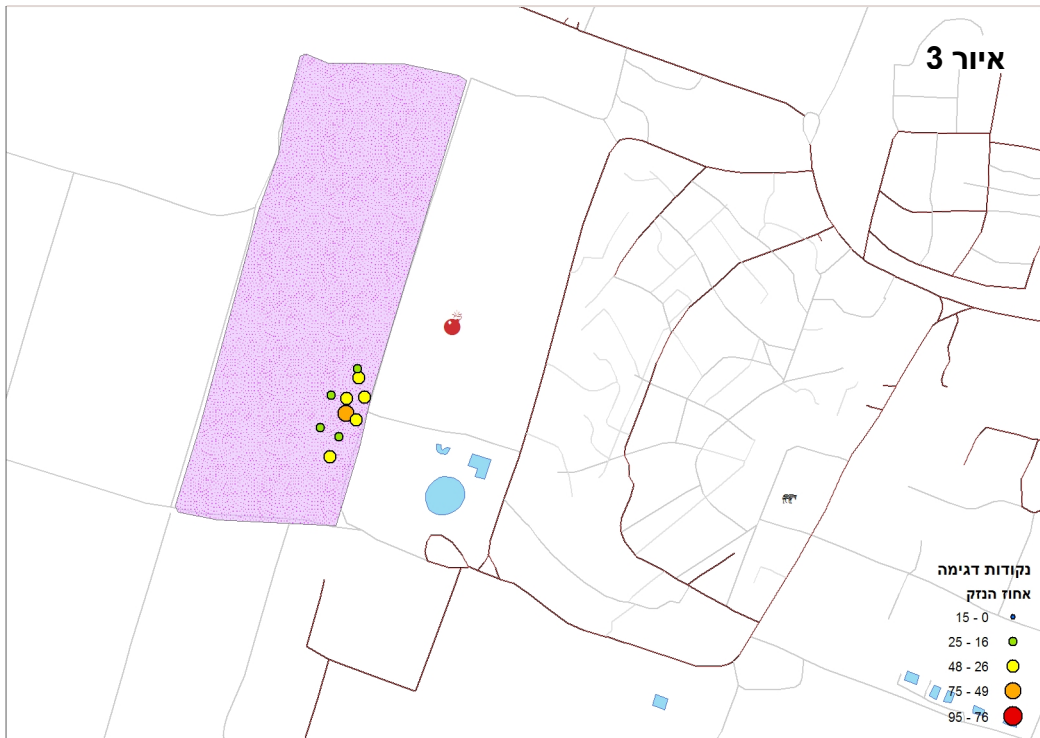
איור 1. מפת אתרי הבדיקה של פגיעה מהלקטית הורודה.

באיורים 2-6 מוצגות מפות של שדות שנדגמו באזורים שונים. השדות הצבועים בסגול הם שדות פימה. השדה הצבוע בירוק הוא שדה אקלה, והצבועים בצהוב- אקלפי. המספרים 0 ו-1 מציינים רוזטות בזמן הפריחה: 0- לא היו רוזטות, 1- היו. הצורות האדומות מציינות שדות נגועים ב-2005. המשולשים הירוקים- מיקום של ערמות ב-2005. הקווים החומים- דרכי הובלה של הערמות. העיגולים בצבעים מירוק עד אדום מציינים את נקודות הדגימה בשדה, ואת ערכי הנזק. הירוק – נזק מועט, האדום – נזק גבוה.

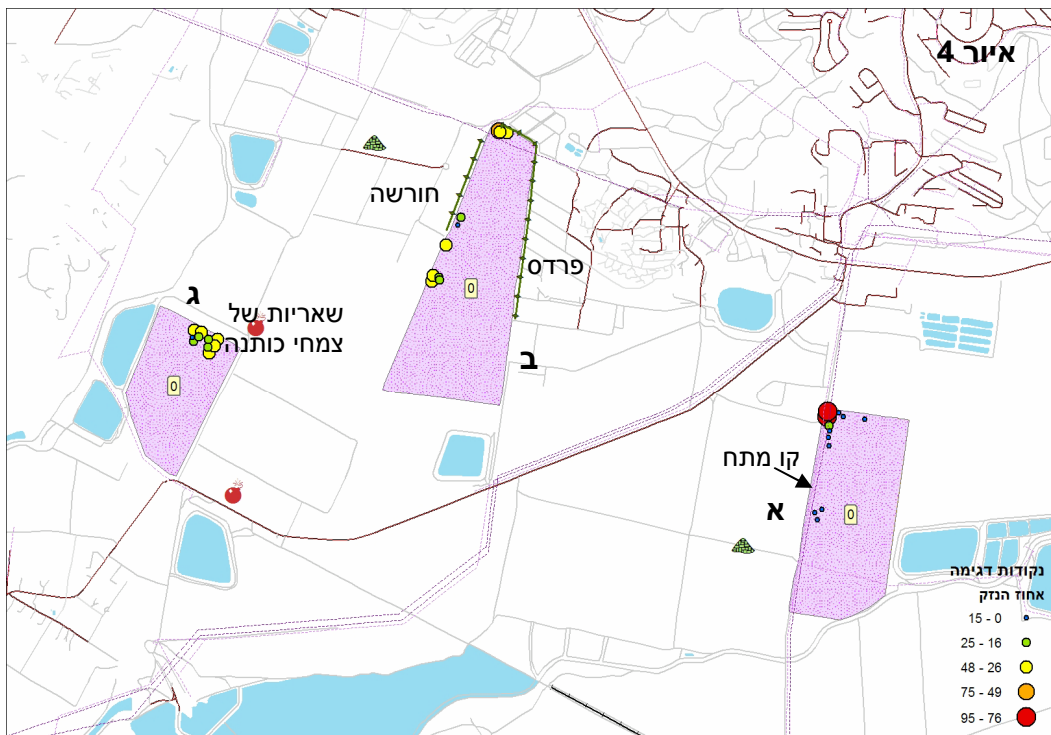

באיור 2 רואים סמיכות של האזורים הפגועים לשדות נגועים ב-2005, למיקום ערמות בשנת 2005 ולדרכי ההובלה של הערמות. בולטת הפגיעה בשדות א' ב' ו-ג', שם היו קטעים שאחוז הנזק בהם הגיעה ל-75 ומעלה, אך גם בשדות הפגועים פחות היו קטעים בהם הגיע הנזק ל-25%. חשוב להדגיש כי השדות שמוצגים באיור 2, וזה נכון גם לגבי כל האיורים, מהווים רק חלק משדות הכותנה באזור, ויכול להיות ששדות אחרים אשר היו סמוכים לשדות נגועים בשנה שעברה, או לערמות, וכו' לא נפגעו.

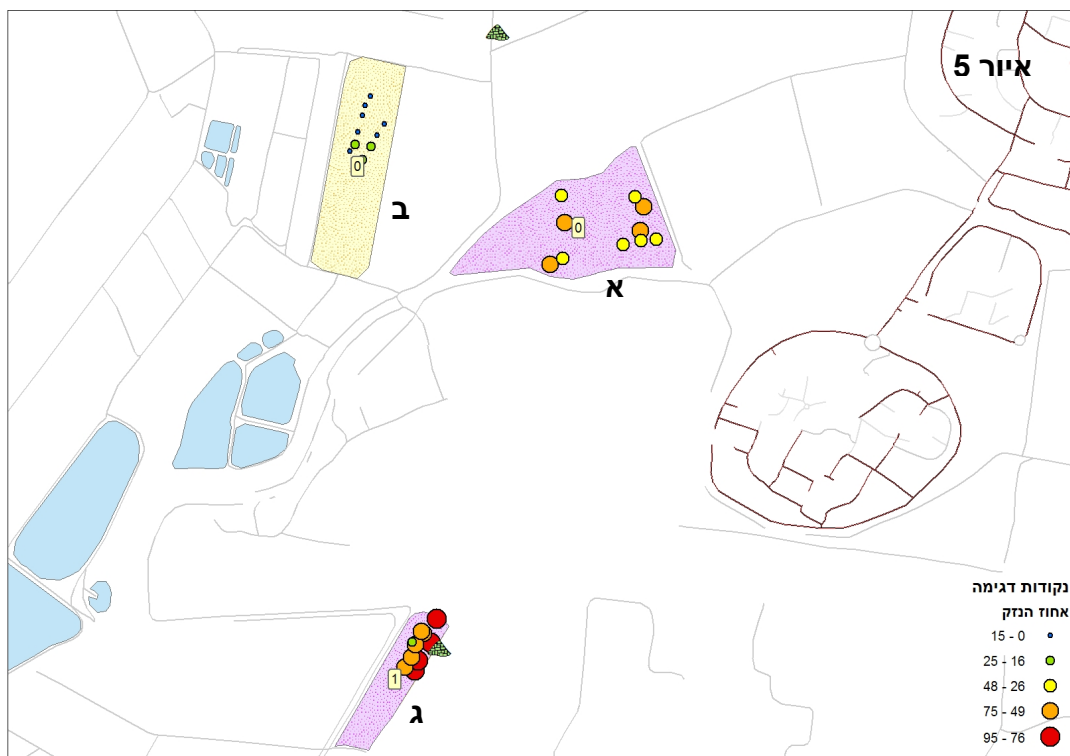
השדה המופיע באיור 3 היה סמוך לשדה שנפגע חזק בעונת 2005. בנוסף, הריסוס הראשון לא בוצע בזמן. בקטעי הדגימה השונים נמצאו אחוזי נזק בין 16 ל-75.

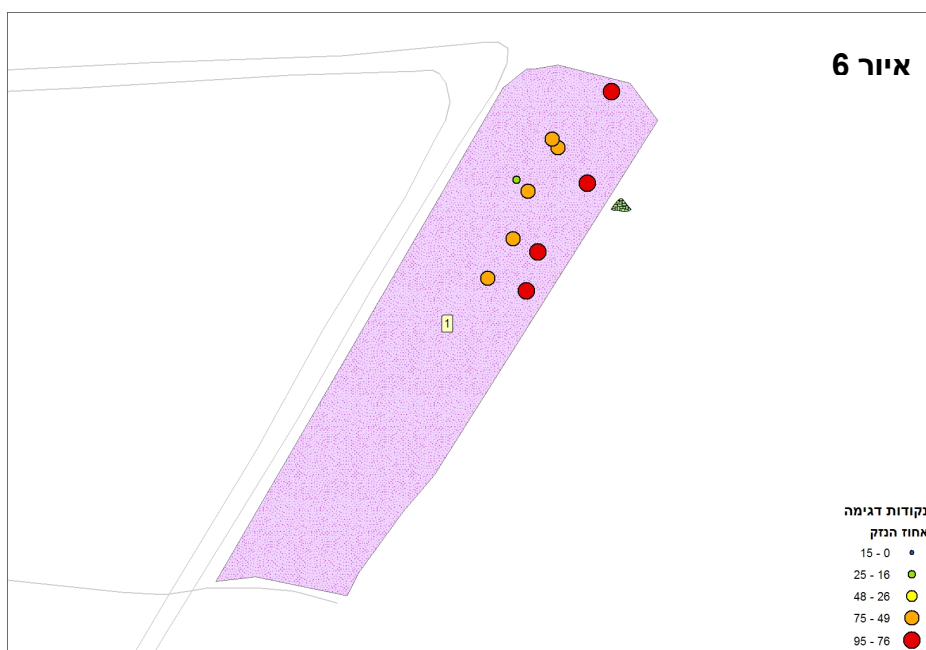
השדות א' וב' באיור 4 רוטסו מהאוויר. הנזק ברוב קטעי הדגימה בשדה א' היה נמוך, ורק בקטעים שנדגמו בצד המערבי של השדה, שם עבר קו מתח גבוה, נתקבל גם נזק רב. מצידו האחד של שדה ב' היה פרדס אורגני ומצדו השני היתה חורשה, ובנוסף עבר שם קו חשמל. ליד שדה ג' הושארו צמחי כותנה משנת 2005, בגלל תעלה שנחפרה במקום.

בשדות המוצגים באיור 5 ישמו הפרומונים מאוחר, כאשר בחלק מהשדות כבר היו כפתורים. יתכן שבסיטואציה כזו ה"בלבול" לא היה יעיל מההתחלה.

לשדה ג' נגדם נזק גבוה מאוד. השדה מוצג, בהגדלה, באיור 6. ליד השדה נשארה כותנה משנה קודמת, ולא הצליחו לסלקה עד אמצע העונה. ניתן לראות גרדיינט של הנזק מהצד הקרוב אל הערמה אל מרכז השדה, אך בסך הכל הנזק היה גבוה מאוד.

סיכום:

הצגנו בדו"ח 13 שדות מתוך 34 השדות שנדגמו, כאשר ההתייחסות היא רק לאזורים שנדגמו בשדה. מהשאלות שהוצגו למגדלים עולים מספר הסברים אפשריים לפגיעת ההלקטית הורודה באותם אזורים שנדגמו:

- סמיכות לשדות נגועים ב-2005.
- סמיכות למיקום של ערמות ב-2005.
- סמיכות לדרכי הובלה של הערמות.
- דחייה בריסוסים.
- מכשולים לריסוס.
- יישום מאוחר של פרמונים.
- שאריות של צמחי כותנה או ערמות שנשארו מ-2005.

לא הצגנו בדיווח זה שדות אשר ניזוקו עקב דחיית ריסוסים בימי מלחמת לבנון השנייה, ומשאר השדות שניזוקו עולה תמונה דומה לזו שהוצגה, למעט שדה שהעלתה לגביו סברה של נזק בגלל סמיכות לרפת בה נשארו גרעיני כותנה מ-2005.

אנחנו חוזרים ומדגישים את חשיבות היישום בזמן של הפרמונים ואת נושא הסניטציה, והסקר הזה ממחיש חזותית תוצאות אפשריות של אי-שמירה על נושאים אלה. הניטור וההדברה של ההלקטית הורודה מורכבים ומסובכים ממילא, ואם נוסיף עליהם דברים שביכולתנו למנוע, נהפך את ההתמודדות עם המזיק הזה למורכבת עוד יותר.

אנחנו חייבים לעשות הכל כדי למנוע את המעבר של ההלקטית הורודה משנה לשנה, ולפעול לפי ההנחיות במהלך העונה, ורק כך נוכל להקטין את אוכלוסיות המזיק.